

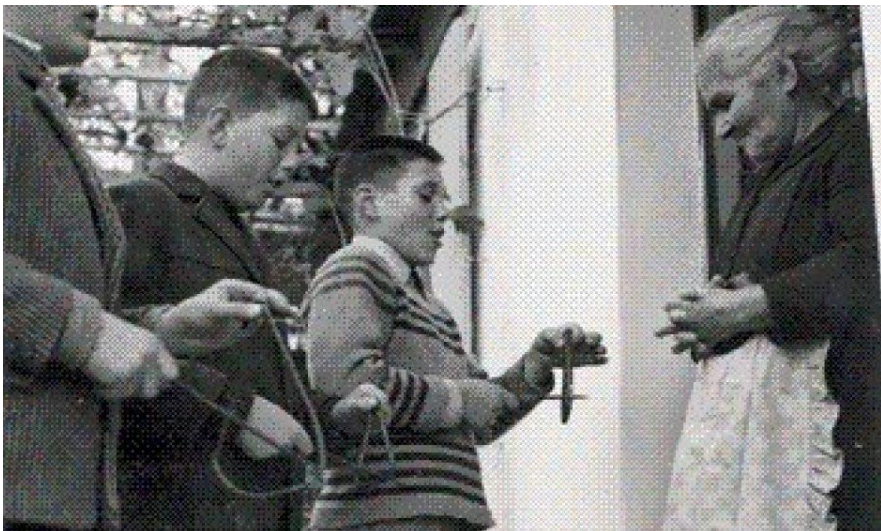
Χριστουγεννιάτικα
και
Πρωτοχρονιάτικα
ήθη, έθιμα και
παραδόσεις...

1ο έθιμο Τα κάλαντα

Τα κάλαντα πήραν το όνομά τους από τις καλένδες του Ιανουαρίου. Οι καλένδες ήταν οι πρώτες μέρες των ρωμαϊκών μηνών, όπου συγγενείς και φίλοι αντάλλασσαν επισκέψεις και δώρα, που ήταν μέλι, ξερά σύκα, χουρμάδες, χυλός και μικρά νομίσματα.

Τα κάλαντα τα λέμε από πόρτα σε πόρτα. Κρατάμε το τριγωνάκι μας στο χέρι και ρωτάμε "Να τα πούμε;". Όταν ακούσουμε "Να τα πείτε" από τον νοικοκύρη του σπιτιού, ξεκινάμε και σαν τελειώσουμε λέμε δυνατά "Και του χρόνου! Χρόνια Πολλά!", συνοδεύοντάς το με ένα "Ευχαριστώ" για το κέρασμα ή το φιλοδώρημα που θα μας δώσουν!

Τα κάλαντα των Χριστουγέννων τα τραγουδούν τα παιδιά από πόρτα σε πόρτα στις 24 Δεκεμβρίου, την παραμονή των Χριστουγέννων.

Τα κάλαντα της Πρωτοχρονιάς τα τραγουδούν τα παιδιά από πόρτα σε πόρτα στις 31 Δεκεμβρίου, την παραμονή της Πρωτοχρονιάς.

Τα κάλαντα των Φώτων τα τραγουδούν τα παιδιά από πόρτα σε πόρτα στις 5 Ιανουαρίου, την παραμονή των Θεοφανίων (της βάφτισης του Χριστού).

2ο έθιμο Το χριστόψωμο, το ψωμί του Χριστού

Το χριστόψωμο είναι το ψωμί που φτιάχνουμε την παραμονή των Χριστουγέννων και λέγεται έτσι γιατί φτιάχνεται για τον μικρό Χριστό, του οποίου τη γέννηση γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα. Είναι το ψωμί του χριστουγεννιάτικου τραπεζιού, που θα φέρει ευλογία και ευτυχία στη ζωή του νοικοκύρη και της οικογένειάς του.

Και τα χριστόξυλα τι ήταν;

Σύμφωνα με την παράδοση, έπρεπε σε κάθε σπίτι να καίει η φωτιά από ξύλα (κυρίως ελιάς) στο τζάκι για όλη την περίοδο των Χριστουγέννων, όχι μόνο για να αποτρέπονται οι ανεπιθύμητοι καλικάντζαροι, που έφευγαν μακριά από την κάπνα, αλλά και για να ζεσταθεί ο μικρός Χριστός.

3ο έθιμο Το караβάκι

Επειδή η Ελλάδα είναι χώρα ναυτικών, τα παλαιότερα χρόνια αλλά ακόμα και σήμερα (κυρίως στα νησιά) στολίζουμε ένα караβάκι. Του βάζουμε λαμπιόνια, το κάνουμε φωτεινό και γιορτινό. Θυμίζει ταξίδια σε θάλασσες και ωκεανούς.

Τα παλιά χρόνια λοιπόν, με τα αγαπημένα πρόσωπα της οικογένειας να λείπουν για καιρό στα «καράβια», τα παιδιά που έμεναν πίσω έφτιαχναν τα δικά τους караβάκια χρησιμοποιώντας ότι είχαν μπροστά τους: ένα κομμάτι ξύλο, λίγο χαρτί, παλιά κουρέλια. Κρατώντας ένα τέτοιο караβάκι, τις ημέρες των γιορτών έλεγαν τα κάλαντα πηγαίνοντας από σπίτι σε σπίτι. Ως δώρα έπαιρναν κεράσματα (γλυκά και χριστόψωμο).

Τι συμβολίζει το караβάκι;

- Την ευχή να πάνε όλα γαλήνια στη ζωή μας, σαν τον ήρεμο κυματισμό της θάλασσας.
- Την ευχή να επιστρέψουν γεροί οι ναυτικοί από τα δύσκολα και μακρινά τους ταξίδια.

4ο έθιμο Το χριστουγεννιάτικο δέντρο

Ο στολισμός του χριστουγεννιάτικου δέντρου δεν ήταν πάντα ελληνικό έθιμο. Το έθιμο αυτό ήρθε στη χώρα μας για πρώτη φορά από τον βασιλιά Όθωνα!

Πώς ήταν το πρώτο
χριστουγεννιάτικο δέντρο;

Το πρώτο χριστουγεννιάτικο δέντρο που στολίστηκε στην Ελλάδα ήταν το 1833 στα Ανάκτορα του Όθωνα στο Ναύπλιο. Μάλιστα οι κάτοικοι του Ναυπλίου σχημάτιζαν ουρές έξω από το παλάτι για να θαυμάσουν το νεόφερτο όσο και παράξενο για εκείνη την εποχή έθιμο.

Τι συμβολίζει το
χριστουγεννιάτικο δέντρο;

- Το δέντρο που στολίζουμε είναι το έλατο επειδή τα φύλλα του δε μαραίνονται και δεν πέφτουν. Έτσι, συμβολίζει την αιώνια ζωή του Χριστού.
- Το χιόνι που του βάζουμε συμβολίζει τον χειμώνα.
 - Τα λαμπάκια: συμβολίζουν ότι ο Χριστός είναι το φως της ζωής.
- Το αστέρι στην κορυφή συμβολίζει το αστέρι που οδήγησε τους τρεις μάγους στη φάτνη.
- Το αγγελάκι (στολίδι) συμβολίζει τον Άγγελο που ανακοίνωσε στη Μαρία και στον Ιωσήφ τη γέννηση του Χριστού.

5ο έθιμο Το σπάσιμο του ροδιού

Το ρόδι συνηθίζετε να το σπάμε την πρώτη μέρα της χρονιάς για να φέρει τύχη στο σπίτι μας.
Ο νοικοκύρης είναι αυτός που πρέπει να κάνει το ποδαρικό και να σπάσει το ρόδι.

Τα παλιότερα χρόνια, το πρωί της Πρωτοχρονιάς, η οικογένεια συνήθιζε να πηγαίνει στην εκκλησία για να παρακολουθήσει τη λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου και να υποδεχτεί το νέο χρόνο. Στην επιστροφή, ο νοικοκύρης του σπιτιού είχε στην τσέπη του ένα ρόδι!

Έπρεπε να χτυπήσει το κουδούνι στην κλειστή εξώπορτα και να του ανοίξουν και όχι να ανοίξει ο ίδιος με το κλειδί του. Έτσι θα ήταν ο πρώτος που έμπαινε στο σπίτι, για να κάνει το ποδαρικό με το ρόδι στο χέρι.

Μπαίνοντας μέσα, με το δεξί πόδι, έσπαγε το ρόδι πίσω από την εξώπορτα για να πεταχτούν οι ρώγες του παντού και ταυτόχρονα έλεγε:

«Με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος κι όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες λίρες να έχει η τσέπη μας όλη τη χρονιά!»

Τα παιδιά μαζεμένα γύρω - γύρω κοίταζαν αν οι ρώγες ήταν τραγανές και κατακόκκινες. Όσο γερές κι όμορφες ήταν οι ρώγες, τόσο χαρούμενες κι ευλογημένες θα ήταν οι μέρες που έφερνε μαζί του ο νέος χρόνος.

6ο έθιμο

**Κουραμπιέδες, μελομακάρονα και δίπλες
Τα γλυκά των Χριστουγέννων και της
Πρωτοχρονιάς!**

Ο κουραμπιές είναι γλύκισμα που ανήκει στην κατηγορία του μπισκότου και παρασκευάζεται από αλεύρι, βούτυρο, μερικές φορές αμύγδαλα και είναι πασπαλισμένο με άχνη ζάχαρη. Εκτός από τα Χριστούγεννα σε πολλές περιοχές της χώρας προσφέρεται στους προσκεκλημένους αμέσως μετά τη βάπτιση ενός παιδιού.

Στην πραγματικότητα τα μελομακάρονα δεν έχουν καμία σχέση με... τα μακαρόνια, αν και οι δυο λέξεις μοιάζουν.

Και οι δύο λέξεις προέρχονται από τη μακαρία, που δεν είναι τίποτε άλλο από το φαγητό (παλιότερα ζυμαρικό) ή ένα είδος γλυκού που προσέφεραν οι άνθρωποι όταν έχαναν κάποιον δικό τους.

Στο γλύκισμα αυτό αργότερα προστέθηκε και σιρόπι με βάση το μέλι και κάπως έτσι προέκυψε το γνωστό μελομακάρονο.

Οι δίπλες είναι ένα γλυκό που φτιάχνεται από ζυμάρι, τυλίγεται σε διάφορα σχήματα και τηγανίζεται σε καυτό λάδι. Τέλος τις βουτάνε σε σιρόπι φτιαγμένο από μέλι και ρίχνουν από πάνω και τριμμένο καρύδι. Τις προσφέρουμε τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά για να είναι μελωμένα και γλυκιά η ζωή μας όπως είναι το μέλι.

Το έθιμο Το έθιμο της χριστουγεννιάτικης γαλοπούλας

Στη χώρα μας συνήθιζαν τη μέρα των Χριστουγέννων να μαγειρεύουν για το εορταστικό τραπέζι κοτόσουπα και αυτό ισχύει ακόμα σε ορισμένες περιοχές της Ελλάδας.

Η χριστουγεννιάτικη γαλοπούλα είναι έθιμο που υιοθετήσαμε και στη χώρα μας από το Μεξικό. Σήμερα οι νοικοκυρές μαγειρεύουν ξεχωριστά τη γαλοπούλα για τη μέρα των Χριστουγέννων, βάζοντας γέμιση με ρύζι, κουκουνάρι, σταφίδες και κάστανα. Ο λόγος που η γαλοπούλα θεωρήθηκε ιδανική για τα οικογενειακά γεύματα ήταν κυρίως το μέγεθός της (επειδή οι μέχρι τότε επιλογές, όπως κότα, χήνα ή πάπια ήταν πολύ μικρότερες).

8ο έθιμο Η βασιλόπιτα και το φλουρί

Η βασιλόπιτα είναι το γλύκισμα σύμβολο της Πρωτοχρονιάς και συνδέεται με την εορτή του Αγίου Βασιλείου από τον οποίο πήρε το όνομά της. Τη βρίσκουμε με πολλές μορφές και διάφορους τρόπους παρασκευής, σ' όλα τα ελληνικά σπίτια, αστικά και αγροτικά. Ζυμώνεται κυρίως με αλεύρι, αυγά, ζάχαρη και γάλα, και συνηθέστατα πάνω στην επιφάνειά της γράφεται ο αριθμός του νέου έτους με αποφλοιωμένα αμύγδαλα.

Μέσα στο ζυμάρι τοποθετείται ένα νόμισμα, που όποιος το βρει κατά το μοίρασμα της βασιλόπιτας θα είναι ο τυχερός της χρονιάς. Σε κάποιες αγροτικές περιοχές αντί για νόμισμα τοποθετούσαν παλαιότερα ένα κομματάκι άχυρο, κλήμα ή κλώνο ελιάς, ανάλογα με την παραγωγή της περιοχής, και όποιος το έβρισκε θα είχε καλή σοδειά κατά τη διάρκεια του χρόνου.

Η βασιλόπιτα κόβεται και μοιράζεται με εθιμικό τελετουργικό τη νύχτα της παραμονής του νέου χρόνου ή ανήμερα την Πρωτοχρονιά. Το γενικό πρόσταγμα έχει ο νοικοκύρης του σπιτιού, που αφού τη σταυρώσει, κόβει και μοιράζει τα κομμάτια της πίτας στα μέλη της οικογένειάς του και τους τυχόν φιλοξενούμενους, ενώ ιδιαίτερα κομμάτια ξεχωρίζονται για τον Χριστό, την Παναγία, τον Άγιο Βασίλειο, το σπίτι και τους ξενιτεμένους της οικογένειας.

9ο έθιμο Τα δώρα μέσα στις... κάλτσες

Οι χριστουγεννιάτικες κάλτσες αποτελούν ένα ακόμη χαρακτηριστικό έθιμο των εορτών που προέρχεται από τις Βόρειες χώρες. Είναι οι κάλτσες που ο Άι-Βασίλης αφήνει τα δώρα για τα παιδιά και συνήθως τοποθετούνται κοντά στο τζάκι ή κάτω από το χριστουγεννιάτικο δέντρο δίπλα στη φάτνη ή στην εξώπορτα.

Σύμφωνα με την παράδοση, όλα άρχισαν σε ένα σπίτι ενός πατέρα με τρεις κόρες που πρόσφατα είχαν χάσει τη μητέρα τους. Οι δουλειές του πατέρα δεν πήγαιναν καλά και η οικογένεια μετακόμισε σε ένα παλιό και μικρότερο σπίτι. Όταν όμως οι κόρες έφθασαν σε ηλικία γάμου ο πατέρας έπεσε σε απόγνωση καθώς δεν μπορούσε να τις προικίσει, ενώ πλησίαζαν και τα Χριστούγεννα. Ο Άγιος Βασίλης όμως που γνώριζε την κατάσταση αποφάσισε να βοηθήσει. Έτσι όταν η οικογένεια έπεσε να κοιμηθεί, ο Άγιος Βασίλης τοποθέτησε από ένα πουγκί με χρυσό στις κάλτσες των κοριτσιών που είχαν βάλει κοντά στο τζάκι με άλλα ρούχα για να στεγνώσουν. Το επόμενο πρωί οι κοπέλες βρήκαν με μεγάλη έκπληξη τα δώρα του Άι Βασίλη και η ζωή τους άλλαξε.